

A-5404

1 Duplum

HIND 10 SENTI.

Kaotatud mäng

~~10994~~

L. J. Beestoni kriminaalnövell

* ELU * ODAVAD RAAMATUD Nr. 1.

Trükikoda „Estotrükk“ Tallinn, S. Karja 8. 1928.

2

32113

A-5404

Kaotatud mäng

L. J. Beeston

Giuseppe Lestrova avas majaukse, läks oma töötuppa ja vajus roidunult ning tusaselt toolile: sada korda oli ta enesele tõotanud mitte enam pokerit mängida. Loomulikult oli ta jällegi mänginud. Enesestmõista — kaotanud; rohkem, kui ta omale lubada võis. Ja pühapäevaks oli ta jällegi kutsutud!

Korraga tõusis ta üles ja istus kirjutuslaua taha kindla otsusega — kohe ära öelda ja oma raha endale hoida.

„Terve see seltskond võib mind paljaks varas — no noh, mis põrgu segadus siin siis lahti on?“

Tal oli rohkesti põhjust imestada. Tema kirjutuslaua neli laegast olid kõik lahti tõmmatud, sisu läbi soritud, paberid ning dokumendid põrandale puistatud. Vandudes haaras ta kella. Kus peitus siis see unimüts-teener?

„Martin!“ hõikas ta. „Martin!“

„Palun, ärge vaevake ennast,“ vastas talle üllatavalt lähedalt lahke hääl. „Teie teener Martin ei ole kodus!“

Teist korda sel õhtul oli Giuseppe Lestroval tublisti põhjust üllatuda: vaevalt kahe meetri

kaugusel oli kusagilt esilekerkinud revolvri ümmargune toruots just tema nina juure päälle sihitud. Revolvri kohal vaatasid musta poolmaski kahest pilust paar ebameeldivalt kindlat silma Lestrova kahvatanud näkku. Kui ta viiesekundilise jäise vaikuse järele jälle hingata julgges, pöördus ta masinlikult oma selja taga seisva ukse poole ja märkas säääl teist sissetunginut; ka sellel oli must poolmask näol, kuid surmav sõjariist puudus. Lestrova kogus end ja pani käed risti rinnale.

„Kuradi pihta, kes Teie olete, mu härrad?“

„Teie küsimus ei tule mitte ootamata,“ vastas püstoliga mees, kes ka kogu edasise jutu kestvusel kahest külalisest ainukeseks kõnelejaks jäi. „Lubage kõige esmalt väljendada Teile oma imestust Teie hämmastav külmaverelisuse üle praegustel asjaoludel. See külmaverelisus näib mulle parimaks ennustuseks olevat meie tulevase jutuajamise tagajärgede suhtes. Leian ma aga, et Te oma praegust seisukorda kerge-meelselt võtate, siis pean ma sellele, mis just ütlesin, tungivaima hoiatu lisama. Luban enesele siiski uskuda, et Teil silmapilksel surma võimalus teada on.“

Lestrova nokutas pääd. „Täiesti. Tohin ma küsida, kas selle maski all, mida kannate, peitub mõni mulle tuttav nägu?“

„Te ei ole mind iial omas elus näinud. Aga ma ei ole seks siia tulnud, et küsimustele vas-

tata, vaid et ise küsida. Te veetsite möödunud laupäeva ja pühapäeva krahv Nola majas?“

„Üsna õige.“

„Te mängisite laupäeval pokerit, sama ka pühapäeval. Mängisite, nagu harilikult, meisterlikult, kuid —“

„Vabandage, ma mängisin puruviletsasti.“

„— kuid Teil polnud õnne. Mängiti suurte summade pääle ja Te kaotasite rohkem, kui omale lubada tohtsite. Kas pean nimetama ka summa?“

„Ärge tuletage mulle seda paha lugu meele.“

„Nii siis edasi: laupäeval pärast lõunat sõitsite krahv Nola juure oma autos, mida Teie teener Martin juhtis, ja jõudsite sinna kell viis; teener jäi autoga „Kolme Luige“ võõrastemajja.“

„Au Teie andmete täpsusele.“

„Nüüd tulen pühapäeva õiste sündmuste juure. Kaardimäng lõpetati vara, umbes kella üheteistkümneks, mille järele daamid eemaldusid. Jäid veel — aga ehk jutustaksite seda ise?“

„Kas ma pean?“

„Ma palun.“

„Mis jaoks seda kõike vaja on? Kuhu Te tüürite?“

„Seda saate nii kui nii õige pea teada, vastake praegu minu küsimusele?“

Lestrova kaalutles. „Kes jäid veel? Noh, esiteks Strakov, kes oma romaani luges, siis Kadoni, kes ajalehele silbimõistatust kokku seadis, Sieveking klaveri taga ja lõpuks van Reel, kes noorele

Braunile püüdis selgeks teha, et järgmine ilma-
sõda viis nädalat enne jõulu lahti puhkeb ja
kogu inimkond lihavõtteks õhku lendab. See oli
kõik.“

„Unustasite enese.“

„Jah, aga ma läksin vara voodi.“

„Te läksite küll esimesena, aga mitte magama.
Te kõndisite terve tunni oma toas edasi-tagasi.
Teie kaotus mängus tegi Teile päävalu —“

„See pole õige.“

„Kella kahe paiku, kui kõik magasid, astu-
site välja palkonile.“

Lestrova kortsutas kulme: „Kas siis värsket
õhku ei tohi hingata?“

„Te läksite rõdul edasi; see ulatab kolme toa
eest läbi. Äärmine tuba on krahvinna Nola
riietusruum. Minu valvur kaotas Teid säääl vei-
dikeseks silmist, sest et see palkoniosa suure
kastani okste varju jääb. Kui Te jällegi nähta-
vale ilmusite, läksite oma tuppa tagasi ja ei
lahkunud säält enne hommikut.“

Kõneleja tegi pausi, nagu oleks ta dramaa-
tilise jutustuse esimese päätüki lõpetanud.

„See ei ole just uudis, mida Te mulle jutus-
tate,“ tähendas Lestrova pääletükkivat haigutust
viisakalt alla surudes. „Lubate, et ma omale
paberossi süütan?“

„Pidage omad käed rahul, või muidu surete
silmapilk. Te hakkate pilkavat tooni tarvitama,
mis Teile kergesti saatuslikuks võib saada. Te

teate väga hästi, mida ma kätte püüan oma selle kirjeldusega, mida vaid selleks tegin, et näidata Teile, kui täpselt Teid tähele pandi.“

„Usun tõepoolest teadvat, kuhu Te tüürite,“ vastas Lestrova; „lugesin tänast ajalehte; keegi on krahvinna Nola tuppa tunginud ja väärtusliku ehte, briljantkee, ära varastanud. Arvasin ma õieti üles?“

„Vaadake, nüüd tuleme asja juure. Ja nüüd?“

„Mis nüüd?“

„Mis Te sellest arvate?“

„Keest või? Ainult, et see küllalt väärt oli, et kedagi kiusatusse viia. Juba üksainus jumalik heleroosa teemant õrnade siniste viirudega keskel!“

„Te hakkate jälle kõrvale kalduma. Olge ettevaatlik!“

Lestrova vaatas oma vastasele teravasti silmi.

„Nüüd ma mõistan,“ sõnas ta pikkamisi. „Te usute, et mina olen selle ehte varastanud?“

„Enesest mõista!“

„Muidugi, minu kahtlane ülespidamine tol ööl ühes minu mänguvõlgadega —“

„Mis ainult ühe osa Teie üldvõlgadest moodustavad!“

„Klapib, õigus! Jah, nüüd saan ma täiesti aru. Teie ja Teie vaikiv sõber minu selja taga olete — vabandage — kalliskivide vargad, vist mõne ehtearaste laiaulatusliku seltsi liikmed. Teie hiilgav valvesüsteem kuulub muidugi Teie

töökava hulka. Te läksite teatud ööl selle ehte
jabile välja, ja briljandi kadumine just siis, kui
ta nii öelda juba Teie taskus oli, ärritas muidugi
väga. Ma mõistan nüüd Teie ootamata külas-
käigu otstarvet ja miks Te nii palju vaevasite
minu viletsaid ruume läbi tuhnides. Pean Teile
siiski pettumuse valmistama: mina ei ole krah-
vinna Nola ehet mitte võtnud, ja mul ei ole ka
vähemat aimu, kes selle ära varastas.“

„See on vale!“

„Ma —“

„Me ei leidnud kivi Teie korterist. Oleme
Teid pühapäevast saadik vahetpidamata valva-
nud ja teame, et Te seda oma kätest ei ole ära
annud. Tähendab, see peab siis lõpuks ikka Teie
käes olema.“

„Ei!“

„Soovitan Teile seda sõna mitte enam öelda!“

Vastus „Ma pean!“ tungis juba Lestrova
huultele, kuid ta tõrjus selle targalt tagasi.

„Mõtelge hästi järele,“ jätkas mees. „Annan
Teile kümme minutit aega. Kui selle aja möö-
dumisel ehet ei ole saanud, vajutan kuke alla!“

„Olen selles veendunud,“ ütles Lestrova, „et
Teil ähvardusega tõsi taga on.“ Nende sõnade
juures tundis ta ihus kerget külmavärinat.

Mis teha? Lestrova laskus ja sules silmad.
Ta imestas korraga oma külmaverelisust.

Kümme minutit võis ta veel elada! Punkt
kümne minuti pärat lendab sellest halastamata

ähvardavast torust väike kuulike välja, ja tema elu kustub nagu küünal.

Giuseppe Lestrova oli selles täiesti kindel. Seisukord oli meeltheitma panev ja Lestrova teadis seda. Ta arutas:

Kui ma neile teemandi annaksin, pääseksin eluga. Aga mul ei ole teemanti. See ei ole ial minu käes olnud. Seega on minu ainuke pääsetee — leida ta. Seda ei ole kerge leida. Osav salapolitseinik ehk võiks ta üles nuuskida, kui tal aega jätkuks. Ta vajaks seks kümme päeva, võib olla kümme nädalat. Minul on kümme minutit aega, — pole sedagi! Kes võõrastest võis — pea! Mulle tuleb midagi meele!“ Lestrova oli veidi aega nii sügavas mõttes, et nagu kivikuju toolil istus.

„Veel viis minutit!“ teatas halastamatu hääl.

Lestrova ei kuulud seda. Ta aju töötas säärase pingutusega, nagu kunagi varem elus.

„Kolm minutit!“

Lestrova huuled liigahtasid, kuid ühteki sõna ei tunginud tähelepanelikkude kuulajate kõrvu.

„Ja jah!“ pomises Lestrova, „ma pean teemandi varga leidma!“

„Üks minut!“

Lestrova avas silmad. „Ärge ärrituge,“ sõnas ta rahulikult. „Te peate selle teemandi saama: ma usun nüüd teadvat, kes ta varastas, ja ma muretsen ta Teie kätte.“

„Neetud narr, kas arvate mind sel viisil haneks püüda?“

„Ma ei taha Teid sugugi petta. Te peate selle teemandi saama; peate saama ta enne, kui siit toast lahkute. Nii oli ju Teie tingimine, eks? Laske kui tahate, aga esmalt kuulge, mis ma Teile ütlen.“

Mõlemad mehed vahetasid kiire pilgu.

„Kas usute, et ma laseksin ennast tappa selle ehte pärast, mida ma tõesti kätte ei saanud?“ jätkas Lestrova. „Kuulake nüüd. Tol ööl tuli ette üks tühine vahejuhtumine, mis Teie luurajale sugugi silmi ei puutunud. Nimelt järgmine: kui ma rōdul edasi sammusin, puutus mu jalg mingi kõva asja vastu. See vedeles just krahvinna Nola riietustoa ukse ees: üsna harilik kanarpikupiip. Võtsin ta maast üles ja märkas, et piibu pää veel veidi soe oli. Tunnen praegu, see piip päästab mu elu. Siin ta lamabki, mu ees laual. Ehk lubaksite lahkesti seda lähemalt uurida?“

Lestrova sirutas käe piibu järgi.

Määratu rahu ja kindlus, millega ta kõneles ning talitas, mõjusid veenvalt. „Teie esimene mõte on muidugi, et see piip minule kuulub,“ jätkas ta. „Lugu pole nii. Ma ei suitseta eales piipu. Õnneks pistsin ma selle piibu siiski tasku, pärast seda, kui olin ta palkonilt leidnud, tahisin ta järmisel hommikul omanikule tagasi anda, aga ma unustasin selle hiljem täiesti.“

Nii siis ei olnud mina ainus, kes tol ööl rõdul krahvinna Nola toa ukse taga oli seisnud. Keegi pidi just pisut aega enne mind sääl käinud olema. See „keegi“ oli oma piibu sinna kaotanud. Teda peame nüüd meie otsima. Ma ütlen „meie“, sest olen üsna valmis ja nõus Teile seda ehet kätte toimetama, see kuulub küll krahvinna Nolale, kuid minu elu kuulub minule.

Seega peavad meie püüded koonduma ühe küsimuse vastamisele, ja nimelt: kelle oma on see piip? Kohustun selle omaniku üles leidma ja teda teemandi väljaandmisele sundima selle aja sees, kui Teie siin ootate. Kui Te mind ei usu, laske; aga siis Te ei leia seda, mida otsite, ja loo tagajärjed Teie endi jaoks ei peaks vist kõige rõõmustavamad laadi olema.

Kui ma krahvi toast lahkusin, jäid teised veel sinna, nagu juba tähendasin: Strakov oma romaaniga, Kadoni oma mõistatusega, Sieveking klaveri taha, van Reel ja Braun poliitika alal vaidlema. Brauni võime kohe alguses välja visata; ta suitsetab ainult paberosse. Seega jääks neli teist: Strakov, Sieveking, Kadoni ja van Reel. Kõik neli on piibumehed, niipalju, kui mina tean. Kuidas leiame nüüd, kellele see piip kuulub? Kombinatsioonid ehk viivad meid sihile lähemale.“

Loomulikkusega ja kindlusega, mis küll rohkem tehtud kui eht oli, tõmbas Lestrova oma

tooli üsna kirjutuslaua juure ja süvenes piibu uurimisele. Ta teadis väga hästi, et ta elu nüüd juuksekarva otsas rippus. Aga kõige halvemast oli ta mööda pääsnud. Läks talle veel korda aega võita ja kutsumata külalisi kinni hoida teatud aja, siis ehk leidub veel mõni lootussädeke.

„Kõige vähem kõhklemine, kergeimgi nõrkuse avaldus — ja kõik on otsas,“ lendas tal läbi aju. Ta uskus juba isegi kohta tundvat, kuhu kuul ta kolbast läbi puurib.

Ta pöördus uuesti maskis mehe poole, kes revolvrit hetkekski polnud vajuda lasknud:

„Ülejäänud neljast võin ma Sievekingi nime pikema jututa maha kriipsutada. See piip on õige kulunud; ta on kas kaua tarvitusel olnud või on temast palju ja sageli suitsetatud. Sieveking ei suudaks seda välja kannatada, ta pää ja närvid ei peaks säärast suitsetamist vastu, see teeks ta haigeks. Ei, Sieveking ei tule küsimuse alla. Nii siis jäävad Strakov, Kadoni ja van Reel. Me läheneme oma sihile.“

Lestrova hingas vabamalt.

„Järgmine nimi, mille võiksimme maha kustutada,“ jätkas ta väikese vaheaja järele, „on Strakovi oma. Nagu Te märkate, on piibuvarre ots peaaegu läbi näritud. Sellel, kes seda piipu suitsetas, ei ole ainult tugevad närvid, vaid ka tugevad hambad. Juhuslikult aga tean ma, et Strakovil peaaegu kõik hambad kunstlikud on. Seda võib selgesti näha, kui ta naerab. Kuid

suitsetaja, kel kunsthambad on, suudab küll vaevalt oma piibubarrele jälgi jätta, läbi hammustada ei jõua ta seda kindlasti mitte.

Nii siis on meil tegu veel ainult van Reeliga ja Kadoniga,“ jätkas Lestrova, piipu sõrmede vahel alatasa ringi keerutades. „Ühele neist kahest see äraandlik riistapuu kuulub. Aga kummale nimelt? Mõlemil on tugevad närvid, mõlemil on kõvad hambad. See piip ei olnud odavahinnaline: ta on parimast prantsuse kanarbikust. See aga ei aita meid kaugemale, sest mõlemad mehed võivad omale kalleid brüjäärpiipe osta.“

Ikka veel keerutas ta piipu näppude vahel; ta ei olnud kohmetanud ega julgust kaotanud oma seletuse sunnitud katkestamise tõttu.

Korraga algas ta uuesti: „Ja siiski usun ma, et veelkordne piinlik uurimine meile selgust muretseb. Kes ka iganes seda piipu kasutas — ta ei käinud sellega hoolikalt ümber, nagu seda piibu erakorraline hädus nõuab. Piibul on selgesti näha hooletuse jälgi.

Pääd ei ole ammu enam puhastatud; see on täiesti ummistanud ja paksu pigikorraga kaetud; aga mis veel halvem — üks osa servast on hooletuse tõttu tulest vigastatud. Piibuomanik on seda puhastuse otstarbeks nähtavasti piiritusega täitnud ja sääljuures serva ära põletanud. See tunnistab suitsetaja hooletust ja tähelepanematust, sest ükski, kes oma piibu eest korralikult hoolitseb, ei puhasta teda niiviisi — päälegi

metüülalkoholiga ehk puupiiritusega, mille lõhna veel praegu võib tunda.

Mina aga olen üsna kindel, et van Reel kalli brüjäärpiibuga iial sel kombel ümber ei käi. Seks on ta liig korraarmastaja ja teadlik. Tema täp-sus ulatab juba pedantismini, narruseni. Teisest küljest, Kadoni on oma kommetes täielik boheem-lane; ta on ses suhtes otse vastand van Reelile. Et tähendatud põhjustel viimane seda piipu iial ei või kasutanud olla, peame tulema sellele lõppotsusele, et see Kadonile kuulub. On lugu nii, peab ka Kadoni see mees olema, kes tol ööl rõdul viibis. Seda oletust kinnitab veel fakt, et tema rahaline seisukord kõige parem ei ole.“

Lestrova oli lõpetanud. Tema sõrmed libise-sid piibuvart mööda üles-alla ja ta pilgud olid maha löödud.

Ta seljataga seisev mees, kes sõnagi polnud lausunud, segas end nüüd jutusse: „Piip võib ju ka krahv Nolale kuuluda.“

„Ei, krahv suitsetab ainult sigareid, — kaks kuldmarka tükk.“

„Või mõnele majateenrile.“

„Ka mitte. Teenrid elavad eraldatud tiibhoo-nes. Pääle selle ei ole just tõenäolik, et keegi neist, kes oma perenaise kalliskive läks varas-tama, tema toast veel rahulikult piipu suitsetades välja tuleb. Vargus ei ole kindlasti kaua aega ette plaanitsetud olnud.“

Tekkis pikk vaheaeg.

Korraga võttis mees, kes seni kõnelust oli juhtinud, jutulõnga jälle üles: „Tõenäoliselt ei ole selles, mis Te meile jutustasite, sõnakestki tõtt. Aga kui see ka õige on, et Kadoni ehte oma kätte sai, kuidas tahate Teie oma lubaduse tõestada ja sellega valmis saada, et ta teemandi välja annab?“

„Üsna lihtsalt. Ta ehmub varguse ootamata ilmsikstulekust nii ära, et ehte kohe kätte annab, kui talle karistamatus kindlustatakse.“

„Kuid see nõuab aega.“

„Miks? Ma saadan talle kirja.“

„Kirja?“

„Jah, kirja — ja nimelt nii kokku seatud, et see Teie — ja ka minu — sihi saavutab ja ühelegi pahasid tagajärgi ei too. Teie sõber siin võib kirja kätte viia: Kadoni elab vaevalt viie minuti kaugusel siit. Veerand tunni pärast on kivi Teie käes. Lubate, et ma kirja kokkusean Teie hääkskiitmiseks?“

Lestrova võttis kirjutusmapist poogna paberit ja hakkas kirjutama. Vahest peatus ta ja näis pingul mõtlevat. Kui ta lõpule oli jõudnud, ulatas ta poogna oma vastasele läbivaatamiseks ja tähendas muretult: „Küllap see mõjub. See ehmatab ta peaaegu surnuks. Kadoni laseb kivi käest lennata, nagu oleks see mõni rästik.“

Kiri, mida üks meestest käes hoidis, oli järgmise sisuga:

„Paul Kadoni, Severuse tän. 36 — Siin.
„Olge lahke ja andke selle kirja tooja-
„le krahvinna Nola ehe viibimata kätte.
„Igatahes, ainult selle teemandi viibima-
„ta väljaandmise puhul olen nõus kaebtu-
„sest loobuma. Teie oma huvides on,
„et Te selle ehte ära saadate ja
„ise vaikite.

Giuseppe Lestrova.“

Mõlemad mehed läksid toanurka ja pidasid sosinal nõu. Revolvri omanik ei lasknud pilkugi Lestrovalt, kes nüüd omale paberossi sõandas süüdata.

„Te näite oma asjas pagana kindel olevat,“ tähendas võõras ja ta häälest kuuldus ikka veel selge ähvardus.

„Olen ka tõesti, olen, olen,“ vastas Lestrova muheledes.

„Ärge unustage, — ma ei lahku siit toast enne, kui mul kivi käes on!“

„Veerand tunni pärast saate ta kätte!“

„Loodan seda — Teie endi huvides!“

Ta sosistas jällegi oma kaaslasega, andis talle lõpuks kirja ja laskis ta uksest välja.

Ise aga hoidis ta laskeriista nagu varemgi, kogu aja korteriomaniku poole sihituna ja ei näinud jutust suuremat hoolivat.

„Lõpuks võiksite selle riistapuu nüüd ära panna,“ tähendas Lestrova sõbralikult, „laetud revolver ei paku esteetilist pilti, kas Te ei leia seda?“ Ta ei saanud vastust. „Muide, ma pean

omale õnne soovima, et selle piibu leidsin, ja veel rohkem, et hiljem unustasin selle tagasi anda.“

„See õnn selgub alles hiljem.“

„Oo, ma ei karda!“

„Me oleme juba veerand tundi oodanud!“

„See pole palju.“

„Te ütlesite kümme minutit!“

„Umbes nii. Aga ma ei mõelnud elava õhtuse liikumise pääle; uulitsad on praegu rahvast tungil täis.“

Jälle valitses pikemat aega vaikus. mille kestvusel Lestrova teise paberossi ära suitsetas. Külaline avaldas vaevalt märgatava närvikkuse läbi oma kasvavat rahutust. Viimaks aga kargas ta vandega üles ja hüüdis: „Nüüd on külalt!“ Ta tõstis revolvri.

Üks hetk lahutas Lestrovat igavesest pimedusest, kui ta käe tõstis. „Üks silmapilk!“ sõnas ta mureta. „Ma pean sõna. Teemant on siin.“

Ta võttis piibu kätte, torkas hõbedast paberinoa otsa selle pää sisse, urgitses säält tubakatopi välja ja puistas krahvinna Nola kadunud ehte oma peopesale.

„Olge lahke,“ naeratas ta.

Külaline ei viivitanud seda haaramast. Ta uuris teemanti silmapaistva häämeelega.

„Olete nüüd rahul?“ muheles Lestrova. „Te ei tohi minu pääle pahane olla, et ma lõpu efekti viimase momendini hoidsin. Piibus pei-

tuva briljandi leidsin ma alles Teie juuresolekul üles. Seni polnud mul tema peidukohast aimugi. Varas oli kivi raamist nähtavasti välja murdunud, piipu pistnud ja tubakat pääle toppinud. Tore peidukoht, eks ole? Siis aga juhtus talle see pagana õnnetus, et ta närviliseks muutus, sest selle asemel, et äraminekul piipu tasku pista, laskis ta selle märkamata rõdule langeda, kust ma ta ka leidsin.“

Maski taga peituvad silmad hiilgasid võidu rõõmus, suu tõmbus lõbusale irvitusele. „Mõistan, mõistan! Ja Kadoni otsib täna hirmukrampides oma kadunud piipu, ha-ha-ha!“

„Oi mitte märkigi!“ naeris Lestrova ja hõõrus käsa kokku.

„Mis see tähendab?“

„Tee tähendab, et piip pole sugugi tema oma! Ja pole iial olnud! Ja ei saa ka iial olema! Vana hää Kadoni ei suudaks nõõpnõelapäädki varastada!“

„Varas ei ole Kadoni?? Noh, kes —“

„Pange tähele. See on huvitav lugu; valmis-
tab Teile palju lõbu. Nii siis — selle piibu omanik oli mulle juba täna hommikul teada, kui ma seda lähemalt vaatasin. Te küsite, miks ma's selle Kadoni omanduseks tunniistasin? Üsna lihtsalt, — ma tahtsin aega võita. Nagu ma juba ütlesin, polnud mul aimugi, et kivi minu korteris on, enne kui ma seda piipu Teie juuresolekul uurisin; siis aga, kui ma selle leiduse olin

teinud, ei annud ma sest kahel põhjusel märku. Esiteks, et ma leidsin oma teravmeelsused järel-
dused sama lustilised kui õpetlikud olevat, —
ja Te peate ometi mulle õiguse andma, et minu
järelduste loogika sugugi halb polnud, — ning
teiseks, — aga sellega on veel veidi aega. Ma
näen, Te juba ähvardate aina lõhkeda kärsitu-
sest teada saade, kellele siis lõpuks see piip
kuulub. Ma ei taha Teid kauem piinata: see on
minu teenri oma.“

„Martini!“

„Just tema. Ma tahtsin piibu talle tagasi
anda, aga ta on putket pannud. Me teame nüüd,
mispärast, eks ole? Tal hakkas hirm, kui ta oma
piibu kaotust märkas, — kartis, et ta leitakse ja
teemant ka kätte saadakse. Ma teadsin, et piip
temale kuulub, sest kinkisin ise selle temale
jõuluks, ja pääle selle oli mulle teada, et ta oma
piipusid puupiiritusega puhastab. — Kelm vist
tegi „Kolme Luige“ võõrastemajast putket, ronis
palkonile ja varastas ehte. — Ma ei või Teile
tegemata jätta etteheidet, et Te oma ettevalmis-
tustes ikkagi küllalt põhjalikud ei olnud. Aga
nüüd on Teil ehe käes! Olete rahul?“

„Te näite ju enesega hirmus rahul olevat.
Loete ennast küll pagana osavaks?“

„Seda ma teen, seda ma teen!“

„Aga mispärast Te siis aega raiskasite ja
oma elu kaalule panite, kui Te selle asjata
kirja —“

„Ah, kirja? Õigus, teist põhjust ei ole ma Teile ju veel nimetanud! Nii siis — oma teravmeelsete järeldestega olin ma Kadoni piibu omanikuks tembeldanud. See oli mulle väga tähtis. Ma jutustasin juba, et ta teenib omale eluülalpidamist mõistatuste sepsitsemisega ajalehtidele. Säärastes asjades on ta suurepärane! Nüüd minu kirja juure! Võib olla märkasite, et selle kirjutamine mult rohkesti aega ja järelemõtlemist nõudis. Kadonile, kes vargusest üldse midagi ei teadnud, pidi kiri päris mõistatuslik paistma. Aga Kadoni ei oska mõistatusi mitte ainult sepsitseda, ta oskab neid ka lahendada; ma teadsin, et ta loomusunnil, masinlikult sellest kirjast mingi peidetud teate välja loeb, mõne oma lemmik — sõnamõistatuse, mille pääle ta alati maias on. Ja mis ta leidis sellelt paberilt, mille Te nii hoolega läbi lugesite? Kõige vanema ja lihtsama tähemõistatuse, mis ilmas on: Kirjaridade esimesed tähed moodustasid ühe sõna, ja nimelt — politsei. Kas saadi minu appihüüdest aru? Jah, sellest saadi aru! Revolver käest! Teie taga ootavad kaks kriminaalpolitseinikku Teid juba tervet kaks minutit!“

Vihahüüd, lühike võitlus, kahjutu pauk lakke, — ja paari teras-käeraudade rahustav naksatus.

„Hõissa!“ möigas Lestrova. „Hõissa! — Halloo, Kadoni, sina ka siin? Tubli, vanapoiss! Selle tegid sa hästi!“

Ematiiger.

A. Schuberti järele.

Vähe aega enne oma esimest jahiteekonda Norrasse külastasin puhkusele läinud majorit, kelle juure mind juhatatud, sest et ta põhjamaail oli põhjapõtru ning karusid küttinud ja mulle eeloleva reisi suhtes mõnesuguseid juhatusi võis anda.

Major — spordis karastatud, ligi kuuekümnepaastane vanapoiss, kes ilusas maakonnalinnas asuvas kenas aedmajas elas — võttis mind väga armastusväärsest vastu, näitas mulle enda jahivõidumärke, mis igale näitusele ehteks oleksid võinud olla ja pakkus mulle lõpuks einet, mille juures — nagu ta klaase täites ütles — hubasem oli lobiseda.

Sama huvitava kui minule õpetliku jutuvestmise jooksul sattus kõne kuidagi suurkassidele; major, kes ka Aafrikas oli käinud, oli mitu lõvi ja leoparti maha lasknud, kelle nahad tema suitsetamistuba ehtisid. Hella uhkusega neid unustamatu küti-naudingu mälestusi vaadeldes ütles ta: „Kord oli mul võimalus ka tiigrinahku saada, kui oleksin tahtnud.“

„Kas olete Indias ka käinud?“ tähendasin uudishimuliselt.

„Ei, selle oleksin siin maha lasta võinud, — sealsamas akna taga...“ Ta näitas läbi avatud akna aasale, mis ehituskruundina müüa oli.

Tegin vist kaunis kohmetu näo, sest major sõnas naeratades: „See pole küti-liialdus, vaid tõsiasi, — õige iseäralik lugu, mis mulle alles paari aasta eest juhtus.

Juuni-kuus enne sõja algust, tuli rändava tsirkuse ja loomade-aia omanik meie linna ja ehitas enda telgid sinna aasale, nii et ta minu lähemaks naabriks sai.

Et mind eluaeg loomad suuresti on huvitanud, tarvitasin soodsat juhus, tegin loomade-aia omanikuga tutvust — see oli mõistlik ja vastutulelik mees — ja sain varsti luba ka enne ja pärast etenduste-aega tsirkuses viibida nii kaua kui tahtsin.

Kõige enam veetles mind tore Bengaalitiger, kes hiljuti oli poeginud ja enda nelja poega imetades mulle suurepäraseks mudeliks oli joonistamisel, mis alati minu kireks on olnud, vahest isegi küttemist hooletusse jätma sundides.

Joonistades oli mul rohkesti aega toredat looma igasugustes asendites ja meeleoludes vaadelda, nii et temast varsti minu lemmik sai: on ju üleva olevuse iselaadi uurimise tagajärjeks alati poolehoid, — vähemalt minutaolistel inimestel...

25. juuni tajumata palaval ja umbsel õhtul umbes kell 11 olin parajasti sāngi heitmas, kui mind ebaharilik mūra tsirkuses veel kord sun-dis akna juure minema.

Haisev suits tungis pimedast hoonest kuu-valgesse öösse — siis segunes inimeste-kāra vangistatud loomade hirmu-mōirgamisega — kahtlemata põles tsirkus.

Kuna ma rutuga riietusin, et — kui võima-lik — naabrit aidata, helises kell aiavāravas ja kohe selle järele kuulsin loomade omanikku hūūdvat, et ma alla tulgu ja lõvipüss kaasa võtku, — tema ei oskavat ennast enam aidata.

Ruttasin pooleni rietatuna sõjariistade kapi juure, kiskusin oma „aafriklase“ välja, laadisin ja jooksin kähku trepist alla.

Kui välja astusin, tõusis parajasti sādemeid pilduv tulisammas tähis taeva poole; kuna ma kohutav-ilusast pildist vōlutuna tahtmata peatu-sin, tundsin endal käsivarrest kinni haaratavat ja kuulsin meeltheitvat hāält ārevusest kähisedes ütlevat: „Peate ematiigri maha laskma, hārma major, et ma vähemalt pojad päästa saaksin; kui need ka āra põlevad, siis olen hāvitatud. Elusana ei lase ematiiger kedagi puuri.“

Vahepāāl olime läbi sādemetevihma ja suitsu, mōirgavatest loomadest ja pääta ūmberjooksva-test inimestest mōōda minnes puurini jõudnud, kus ematiiger surmahirmu mōjul palavikutaoli-

ses kärsituses edasi-tagasi ruttas, kuna leegid hirmsa kiirusega lähenesid.

„Laske ruttu! Me ei tohi silmapilkugi aega kaotada!“ kiirustas kahvatu mees minu kõrval: „Kolme minuti pärast on hilja! Vaadake ometi, — sää!...“

Väikeste röövloomade puurid, mida kitsas vahe tiigripuurist lahutas, olid süttinud, hakkasid üleni leegitsema, nii et raudväravad punastena kuumasid; läbi üdi käis suitsus ja leekides vaevlevate loomade surmakisa.

„Laske ometi, härra major. Ehk andke püss minu kätte!“ ägas mees minu kõrval ja katsus püssi mu käest kiskuda.

„Oodake — kannatage veel silmapilk — leidsin pääsetee!“ kisendasin temale ja lükkasin tagumise telgi-nina kõrvale. Selle taga seisis loomade veovankrid, — kaunis pikk käik lahutas neid puuridest.

„Avage esimene vanker ja siis tiigripuur... ematiiger põgeneb ja võtab ehk pojad kaasa. Tehke ruttu!“ möirgasin mulle oimetult näkku vahtivale mehele ja raputasin teda õlast.

Ta tormas minema, tuli hingeldades tagasi ja tegi puuriukse raginal lahti; valjusti tuksuvate südametega surusime endid vastu müüri. Tiiger jahmatas vilkeks, haaras ühel pojal turjast kinni ja vuhises välguna läbi käigu vankrisse.

Õhkasime mõlemad hingepõhjast... „Vähemalt see on päästetud!“ kogeles mees. „Panen

nüüd vankri ukse kinni, tooge teie vahepeäl teised pojad.“

Sel silmapilgul vuhises sädemetesadu puuri, tiigri-pojad kiunusid valjusti; me ei võinud tõesti enam vilgetki viivitada.

„Ruttu! Jookske! Muidu kargab vana meie kallale!“ —

Vaevalt olin seda ütelnud, kui ematiiger mööda kitsast käiku vankri poole jooksvat veert riivates puuri kargas, teise poja hambu kahmas ja sama ruttu temaga kadus.

„Ta päästab ka teised! Pidage, kui teile elu armas!“ karjusin kui loomade-aia peremees minust mööda puuri jooksis. Kuid mees ei kuulnud, võttis mõlemad eredasti kiunuvad pojad, kes endid nurka olid surunud, nende vastupanekust hoolimata kaenlasse ja tahtis neid varjule viia... kui ematiiger uuesti ilmus.

Nägin ainult hiiglasuurt varju üsna enda lähedal, kuulsin kähisevat karjatust — ning juba oli kärmas röövloom uuesti vankrisse kadunud... Ta oli mõlemad pojad, keda mees ehmatusega maha pillas, kinni kahmanud ja varjule viinud, meie lähedalolekust hoolimata.

Silmapilguks olime nagu halvatud, kui meile selgus, missugusest hädaohust olime pääsenud; siis läbistas meid mõlemaid ühel ajal mõte, et kõige raskem alles tegemata oli. —

Lähenesime — mina püssi laskevalmis hoides eel — õudselt mustavale vankrile, kuhu

tiiger oli kadunud; tarvis oli uks suleda, enne kui midagi kohutavat juhtus.“—

„Olen kütina paljudes rasketes seisukordades olnud,“ rääkis major natukese aja pärast edasi: „kuid uskuge, kõik need tunduvad lihtsatena selle kõrval.“

Minu ees tuli ja kära ning emamure tõttu äärmiselt erutatud kole röövloom, valmis iga silmapilk vankri õudsest haigutavast sisemusest välja kargama, mõlemal pool kitsas käik, kust pääsmist polnud, seljataga leegid, mis juba tiigri-puurini olid jõudnud.

Ainult 120 sammu, ja ometi pole mulle ükski tee elu-ajal nii pikana ja kohutavana tundunud kui see. —

Viimaks seisime üsna vankri juures; ähvardavast pimedikust vahtisid kaks rohekat silma... vihane urin ja turtsumine kuuldus meie kõrvu, — siis paiskasime raske, rautatud ukse lukku... olime pääsnud ühes tiigritega...

Mees mu kõrval vankus rõõmupisaratega mu käte vahele ja kordas ikka jälle, ainult minule võlgnevat ta tänu, et ta kerjuseks ei olevat jäänud. Minul aga oli ülipiinlik: häbenesin teenimata tänuavaldusi, sest mitte rõõmust pöörase mehe, vaid tiigri enese pärast olin looma päästnud. Olin isegi veidi pettunud, et ta mind viimisel silmapilgul ometi polnud purustanud...“

Kirjanduslikke uudiseid

ILUKIRJANDUS

1. Emil Droonberg, Karukütt Kärejõel.

Omapärane romaan Kaanadast. Karusnaha küti seiklused [kui ka elu metsas ja töö loomadepüünilisel; kaunid loomade- ja looduse- kirjeldused on romaani tegevusega põimitud kokku ühiseks ülepõnevaks tööks, mis lugejat köidab algusest lõpuni.

188 lehekülge, hind 70 senti.

2. Björnstjerne-Björnson, Pälvila Synnöve.

Kuulsa norralase kaunim novell. Liigutav lugu Norra mägedest.

110 lehekülge, hind 35 senti.

3. Thea von Harbou, Metropolis.

Romaan tuleviku suurlinna raamil. Hiiglakonflikti süünd ja selle lahendus kõike ohverdava armastuse läbi.

227 lehekülge, hind 70 senti.

4. Jack London, Rudolf de Haas A. Heye. Kolm jutustust

Ülipõnevad seiklused. Austraaliast, Aafrikast ja Aljaskast.

96 lehekülge piltidega, hind 35 senti.

5. JACK LONDON, RAUDTEEHULKRUUD. Seiklussõidud läbi Põhja-Ameerika.

Lugeja süda jääb pöörasest tempost seisatama. See on nõiduslikumaid töid, mis aastate vältel kirjutatud. Jack London on haruldaste omadustega vaatleja, jutustaja nagu Homer, nagu Tolstoi seda olid.

180 lehekülge, hind 70 senti.

6. Victor Hugo, Tapakirve aastal.

Romaan prantsuse revolutsiooni põrutavamast ajast. Kiidulaul vaprustest ja mehisusest.

190 lehekülge, hind 70 senti.

7. Arthur Schnitzler, Mäng hommikuhämarikus.

Lugu noorest ohvitserist ja ainsast hullust ööst täis ülimalt põnevust ja õudustunnet.

120 lehekülge, hind 35 senti.

8. Maurus Jokai, Geniaalne narr.

Humoristlik romaan. Lugeja peab seda tööd lugedes õige sagedasti südamest naerma.

96 lehekülge, hind 35 senti.

9.

Edgar Wallace, Õudne salkkond.

Ülipõnev ja omapärane kriminaalromaan. Võimatu on Wallace tööst mitte kaasakistud saada. Isegi Conan-Doyle Sherlock-Holmesi lood tunduvad selle romaani kõrval kahwatanud lastelugudena.

196 lehekülge, hind 70 senti.

10.

H. Courths-Mahler, Petteabikaas.

Ilus liigutav romaan.

192 lehekülge, hind 70 senti. Ilmub lähemal ajal.

E

L

U

Kogu

I.

Kolm põnevat ja hääd romaani:

1. E. v. Adlersfeld-Ballestrem, Roheline Pompadur.

2. Knut Hamsun, Viktoria.

3. H. G. Wells, Dr. Moreau saar

Koos ühes raamatus: Elu kogu I. 420 kaheveerulist lehekülge hind pappköites 3 krooni 50 senti, iluköites 5 krooni.

Mitmesuguse sisuga raamatud:

Dr. J. Bloch'i prof. Dr. A. Forell'i
j. t. järele kokkuseatud

SUGUELU**LEKSIKON**

Tarviline käsiraamat kõigile täiskasvanuile.

18 värvil. pildiga ja 41 pildiga tekstis.

Annab selgeid, täielikke ja asjalikke seletusi suguelust, suguhaigustest, suguelu tervishoiust ja üldse kõigis suguelusse puutuvates küsimustes.

Hind 2 krooni 25 senti, köites
2 krooni 75 senti.

Iga naine peaks lugema:
Ole ilus ja ikka noor!

Mõnda sisust: Ilus, puhas, õrn nahk. Võib saavutada ilusad silmad, pikad ripsmed ja eeskujulised kulmud. Sihvakas ja meeldiv kuju. Kuis saada ilusad käed? Ilusad jalad. Hammaste ilu. Juus ja selle eest hoolitsemine. Kuidas minkida. Graatsia seisandis ja liigutustes ja palju muud huvitavat. 16 pildiga. Hind 85 senti.

K A T E I E

olete sagedasti püüdnud lehest või raamatutest loetud või mõnelt tuttavalt või seltskonnas kuulnud võõrakeelse sõna või ütluse tähendust saada teada. See on Teile hulga vaeva ja kannatust maksnud ja isegi nii mõnigikord jäänudki selgitamata.

Kas pole see suurepärane,
kui Teil nüüd tarvitseb ainult käe välja sirutada—lühike lehitsemine ja Teie teate juba kõik, mis Teil tarvis.

Seda võimaldab Teile:

VÕÕRAKEELSETE SÕNADE SÕNARAAMAT

Ligi 17.000 algsõna ja ligi 800 võõrakeelset ütlust seletustega ja keele päritolu tähendustega.

Raamatu kausta eeskujuks, missugune haruldaselt käepärane, on võetud välismaa parimad sellased väljaanded. Raamat saab põhjalik ja täielik ja on meie oludele vastavas orientatsioonis kokku seatud hääs Eesti keeles, ning on ainuke tõsine sellane väljaanne Eestis.

Raamat ilmub vihukaupa. Iga vihk 96 lehekülge, iga lehekülg kaks 38-realist veergu teksti; hind 1 kroon.

Vihukaupa ostes tuleb raamat 1 kroon odavam kui pärastisel müügil. Vihud ilmuvad kiires järjekorras. 1 vihk ilmub lähemal ajal.

Kõik loetletud raamatud on saadaval paremates raamatuärides. Tellida võib ka otsekohe, kusjuures raamatute hinna ettesaatjatele raamatud postikulu-deta kätte saadetakse. Lunamaksuga tellides tuleb iga saadetise pealt 15 senti lunakulu juure.

Kasutage tellimiseks käesolevas raamatus leiduvat tellimisleht!

Ilukirjandust tellides tarvitseb ainult iga raamatu ees leidu-vat numbert ülesanda.

Tellimisleht

ELU Tallinn, postkast 324.

Saatke minule:

[illegible]

Kogusummas krooni senti eest. Raha lisasin
siia juure, nii et raamatud oma kulul saatma peate. Saatke
lunamaksuga, lunakulu 15 senti juure lisades.

Nimi:

Address:

ja kuupäev.....

KOMBEJUHT

Hällist hauani

Täielik õpetus häist kommetest, viisakusest ja hääst toonist kogu inimelu avaldustes.

Annab juhatus igaks eluavalduks, kuidas tuleb tegutseda või esineda vastavalt häile kommetele, viisakusele ja peenele toonile.

SISU: Hääd kombed kodus ja perekonnas. Elujärgud perekonnas. Hääd kombed seltskonnas. Hää toon avalikus elus. Hääd kombed erilistel elusündmustel. Hää toon kirjalises läbikäimises.

238 suurt lehekülge, hind 2 krooni 85 senti, köites 3 krooni 50 senti.

Hääks perenaiseks õpetab:

KOKAKUNST

sõnas, pildis ja filmis

Tarviline juht perenaistele.

1000 maitstva toidu kokkuseadet ja hulk väärtuslikke ja tulusaid näpunäiteid ja juhatusi maitstva toidu valmistamiseks kui ka nägusaks serveerimiseks 284 selgitava pildi ja filmiga.

SISU:

Supid.
Soojad ja külmad
eeltoidud.
Munatoidud.
Kalatoidud.
Aedviljatoidud.
Lihatoidud.

Metslooma- ja
linnulihatoidud.
Kasted ja salatid.
Soojad ja külmad
magustoidud.
Koogid, küpsised
ja tordid.

JOOGID Lime naadid, külmad joogid, boolid, sorbetid, palavad joogid, punsid, cocktailid.

Keedised ja konservid. Lauakatmine ja serveerimine.
340 suurt lehekülge, 284 pilti, hind 3 krooni.

